

Näringsliv och samhällsbyggnad  
Åsa Hernerud  
Tfn: 063146529  
E-post: asa.hernerud@regionjh.se

2022-02-09

RUN/472/2019

## Rapport inrättande av regionalt garantiinstrument och användande av revolverade medel i Mittkapital

Regionala utvecklingsnämnden beslutade i oktober 2019, § 163, att ge regiondirektören i uppdrag att utreda förutsättningar att nyttja Mittkapital som avtalspartner vid upprättande av ett garantiinstrument med Europeiska Investeringsfonden (EIF) samt att revolverande medel inom Mittkapital kan användas som placering för garantiinstrumentet. Ärendets ursprung var en dialog mellan de fyra nordliga regionerna (Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland Härjedalen) och Europeiska Investeringsfonden (EIF) där möjligheten att utforma ett erbjudande som möjliggör etablering av ett garantiinstrument för norra Sverige diskuterats. Norrbotten och Västernorrland har därefter beslutat att kliva ur samarbetet kring ett gemensamt garantiinstrument. I februari 2020 föredrogs ärendet igen och nämnden beslutade då att de revolverade resurserna i Mittkapital skulle användas för avsättning i ett garantiinstrument.

Under coronapandemin som inträdde i mars 2020 har arbetet med framtagandet av ett regionalt garantiinstrument nedprioriterats. Under perioden etablerades dock en Pan-European Guarantee Fund (EGF) till följd av Covid-19. Den fungerar på samma sätt som det regionala garantiinstrumentet är tänkt att göra, och sågs som en lärprocess i att försöka få våra banker och intermediärer att börja arbeta med EGF inför ett eventuellt införande av ett regionalt garantiinstrument.

Även Näringsdepartementets besked om de revolverade från medlen från Mittkapital dröjde till följd av pandemin. Först under 2021 återupptogs arbetet med att avveckla riskkapitalfonden Mittkapital AB. Näringsdepartementet och Finansdepartementet har nu en arbetsmodell för hur återföringen av de ERUF-medel som regionerna (Jämtland Härjedalen och Västernorrland) investerat i Mittkapital ska komma åter till regionerna. Den innebär att Mittkapitals revolverande medel på 78 102 562 kronor har betalats in till Tillväxtverket som i sin tur har fört över dessa pengar till statskassan. Finansdepartementet och Näringsdepartementet har en överenskommelse om att dessa medel (39 051 281 kronor per region) ska återföras till Region Jämtland Härjedalen och Region Västernorrland. Dessa medel kommer att komma regionerna till godo via 1:1-anslaget under 2023 (möjligtvis kan utbetalning ske under två år).

Vid regionala utvecklingsnämndens sammanträde i november 2021, § 181, fick nämnden information om ett antal olika möjligheter som de revolverade medlen kan användas till:

- Ett garantiinstrument för norra Sverige
- AIP (Arctic Investment Platform); ett skandinaviskt riskkapitalinstrument
- Ett nytt Mittkapital AB; ett riskkapitalbolag för Region Jämtland Härjedalen samt Region Västernorrland
- Almi Invest; resning av Fond III
- MIUN Holding

Därefter har ytterligare ett förslag inkommit från Almi Invest Mitt som innebär att 50 miljoner kronor av de revolverade medlen från Mittkapital investeras i Almi Invest Regionalfonden (se underlag Finansiella instrument 2022-01-24 för ytterligare information).

I beredningen av ärendet har dialog förts med näringslivsorganisationer och aktörer såsom Peak Innovations AB, Samling Näringsliv, Företagarna, Handelskammaren och IUC Z-group för att inhämta kunskap om det behov av riskkapital/garantiinstrument som finns i länet. Denna kontakt visar på att det finns ett behov av mer kapital men att formen för detta är osäker. Vissa aktörer efterfrågar riskkapital, andra ett garantiinstrument.

Det finns inte heller en sammantagen bild av vilken aktör som är bäst lämpad att hantera riskkapital, det finns viss kritik mot Almi Invest och därför en efterfrågan på en privat aktör. Givet en sammantagen bedömning baserad på nedan angivna argument föreslås att regiondirektören får i uppdrag att verka för att majoriteten av de revolverade medlen används till investering i Almi Invest Regionalfond samt övriga medel till kapitaltillskott för våra inkubatorer och MIUN Holding, alternativt som insats i AIP, och att arbetet med att inrätta ett regionalt garantiinstrument avslutas.

Anledningen till förslagen är:

- Mittkapitalmedlen revolveras redan 2023 och behöver då användas vilket innebär att de alternativ som bedöms vara alltför prematura väljs bort.
- Arbetet med ett regionalt garantiinstrument har dragit ut på tiden givet pandemin. Behoven av ett garantiinstrumente som ledde till nämndens beslut härrör från innan pandemin. Kontakter med näringslivet under hösten och vintern 21-22 visar att det finns ett behov, men inte hur efterfrågat det är. Ingångsvärdet i nämndens beslut var att etablera ett instrument tillsammans med övriga norrlandslän. Dessa är inte längre intresserade. Kompetensen att etablera ett garantiinstrument och ta fram de avtal som krävs finns inte inom den egna organisationen.

- Gällande riskkapital via AIP finns ett pågående projekt som leds av Finland, men där någon Market study som visar på behovet har ännu inte presenterats. Om instrumentet sätts upp sker det via ett medel från europeisk nivå kanaliseras via InvestEU i dialog med nationell nivå. Nästa möte kring detta är i slutet av mars. Det är ännu oklart vilket behov som finns hos länets aktör samt vad detta instrument skulle innebära avseende finansiering och organisation hos Region Jämtland Härjedalen samt om de revolverade medlen skulle kunna användas hit.
- Upprättande av ett nytt Mittkapital skulle kräva en arbetsinsats och ekonomiska resurser samt en kompetens som inte finns i Region Jämtland Härjedalen eller Region Västernorrland idag, och det är inte heller möjligt att tidsmässigt ha detta färdigt till 2023.
- Almi Invest, resning av fond III har tidigare hanterats från 1:1, de har ett totalt behov på 25 miljoner kronor från Region Jämtland Härjedalen och Region Västernorrland. Denna finansiering bedöms därmed kunna hanteras på annat sätt än via revolverade medel.
- MIUN Holding har endast ett begränsat behov av medel då de investerar i mikroklassen, det vill säga genom kapital till forskare vid MIUN som vill kommersialisera sin innovation. En översyn av MIUN Holding pågår i syfte att förbättra verksamheten. En bedömning är att 1-2 miljoner kronor per region är en rimlig nivå i tilldelning av de revolverade medlen.
- Om medel ges till Almi Invest Regionalfonden samt Fond III ger det en total investeringskapacitet på 144 miljoner kronor (exkl. drift på 20 %) under perioden 2023-2029. I snitt är detta 21 miljoner per år varav 1-2 investeringar kan göras utanför Fond III vilket innebär ett friare investeringsmandat. Om detta realiserar anställer också Almi Invest en ny investment manager i Östersund. Särskilt fokus kommer att vara investeringar inom regionens styrkeområden. Genom förbättrad ägardialog kan vi också stärka styrningen av medlen för att förbättra hanteringen.
- Det finns ett stort behov av kapital till länets inkubatorer och de revolverade medlen skulle här komma till stor användning för att utveckla innovation i länet.